



CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 96 Din 22.02.2023

Dosar nr.: 653/2021

Petiția nr.: 6013/10.08.2021 conexată cu Autosesizarea înregistrată sub nr. 28.327/22.02.2023

Petentă:

Parte reclamată:

Obiect: postarea pe rețeaua de socializare Facebook a unui text cu mesaj homofob

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

, cu domiciliul ales la Centrul de Consiliere din cadrul D.G.A.S.P.C. Sector 2 (din mun. București, str. Țepeș Vodă nr. 7, sector 2) și cu adresa e-mail: cristinaghenof@yahoo.com

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 6013/06.10.2021 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 7530/06.10.2021 a fost citată partea reclamată pentru termenul de audiere stabilit de către Consiliu la data de 28.10.2021, ora 11.00, ședința de audiere desfășurându-se la sediul instituției din București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1. Citația nr. 6013/06.10.2021 a fost transmisă petentei cu poșta română, cu formular de confirmare de primire, la dosar existând dovada primirii corespondenței. Citația nr. 7530/06.10.2021 a fost transmisă părții reclamate cu poșta militară.

5. Prin citația nr. 6013/06.10.2021, s-a solicitat petentei precizarea interesului în prezenta cauză, în sensul în care fapta sesizată i-a lezat dreptul la demnitate personală ca și persoană aparținând comunității LGBTQI+, în vederea stabilirii calității procesuale



active, în conformitate cu prevederile art. 5 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul de audieri petenta a fost absentă, iar partea reclamată a fost prezentă.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 8045/26.10.2021 partea reclamată a depus un punct de vedere (care a fost transmis petentei prin adresa nr. 8909/24.11.2021).

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 8909/24.11.2021 s-a comunicat părților posibilitatea de a formula concluzii scrise raportat la aspectele invocate pe parcursul soluționării petiției.

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 9871/30.12.2021 partea reclamată a depus concluzii scrise.

11. Petenta nu a depus concluzii scrise.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

12. Prin petiția înregistrată sub nr. 6013/10.08.2021, petenta solicită constatarea și sancționarea faptei săvârșită la data de 10.08.2021 de către C. O., funcționar public, angajată a DGASPC Sector 2 - Direcția Protecția Copilului, cu atribuții de psiholog (evaluare și consiliere în cadrul Centrului de Consiliere), prin postarea pe contul său de Facebook a unui text homofob / transfob, afișând astfel în spațiul public virtual un limbaj care incită la ură pe considerente de orientare sexuală / aspect fizic / identitate de gen / dreptul la liberă asociere.

13. Petenta arată că textul postat de către partea reclamată are următorul conținut:
"Nu e nimeni pe stradă, fundul gol să mi-l vadă", I. B.

"Ideea oricărui marș este dată nu de cei care mărșăluiesc ci de cei privesc, care stau pe margine. Marșul fără priviri nu există. Privirea crează centrul, privirea pune lumina. Ei singuri între ei, nu au niciun rost, mândrie peste mândrie, chilot peste chilot. Ei vor să șocheze, haideți să nu fie nimeni de șocat, haideți să lăsăm marșul fără privitori. Să defileze ei în chiloți cu bretele și falusuri de cauciuc cât vor. Dacă marșul nu are privitori înseamnă că cei care au dat banii pe el, au pierdut. Și totul e despre bani. Totul până la bani. Ei, chiloțarii ăștia caraghioși sunt folosiți, atât si nimic mai mult, de cei care vor să lovească în familie. Familia a fost de-a lungul timpului o formă de rezistență, omul singur e ușor de doborât. Gândiți-vă numai câte pot face o mamă sau un tată pentru copilul din dotare. Câtă forță e eliberată doar din motivația puternică de a-și apăra, întări, crește copilul. Cea mai mare greșală de făcut sâmbătă e să le dai una, să te opui. Ei sunt victime prin definiție, atât își doresc, să le rupă cineva o unghie, că merg pe la toate televiziunile să se plângă. Rolul lor e cel de victimă, asta vor, asta urmăresc. De aceea spun, nu puneți lumina pe ei. Să ne vedem noi de sărbătoarea noastră și să lăsăm orașul pustiu, așa cum ar fi dacă ar juca România în Finala Campionatului Mondial de fotbal, nici țipenie de om. Atunci i-am învinge cu adevărat, fiindcă deși ar fi pe Calea Victoriei, ar fi ca și când ar fi intrat din nou în closet. "Nu e nimeni pe stradă fundul gol să mi-l vadă", ăsta să fie refrenul acestei sâmbete. Fără bătaie, fără tulburare, fără spectatori. Iar în ceea ce privește umbra

de primar N fără niciun , a ratat șansa de a rămâne în istoria Bucureștiului altfel decât cel care ne-a lăsat iarna în frig, fără apă caldă, și ne-a umplut de șobolani, gândaci și gunoaie, de mână cu mincinoasa aia de demoazelă Ciortilda. Calea Victoriei să devină sâmbătă Calea înfrângerii rușinoase. Exhibați-vă cât vreți, la pereți! Să facem din Marșul Mândriei, Marșul Smeririi.

14. Petenta reia, dintre remarcile făcute de către partea reclamată, următoarele exprimări

- „ei singuri, între ei, nu au niciun rost”, „chilot peste chilot” - folosit ca eufemism
- „ei, chiloțarii ăștia caraghioși”, făcând referire la persoane care aparțin comunității vulnerabile LGBTQIA
- „ei sunt victime prin definiție, atât își doresc, să le rupă cineva o unghie, că merg pe la toate televiziunile să se plângă”, reprezentând negarea din partea specialistei a fenomenului de discriminare față de o comunitate ai căror membri au fost supuși genocidului de-a lungul istoriei, până în prezent; totodată, minimizează traumele, abuzul, violențele, discriminările, lipsa șanselor egale trăite de membri comunității LGBTQIA
- „nu e nimeni pe stradă fundul gol să mi-l vadă”, „marșul rușinii”, luând în derâdere o mișcare socială de comemorare și celebrare, de vizibilizare a unor persoane vulnerabile
- folosirea unei traduceri în limba română a cuvântului englezesc „closet” în mod eronat și vizibil rău-intenționat, făcând dovadă, pe lângă rea-intenție, de neoperarea unui concept clasic, de bază în domeniul său de activitate (psihologia) pentru mai multe aspecte, însă preponderent pentru a face referire la identitatea persoanei/ caracteristici importante pentru identitatea persoanei (mai exact, conceptul „a trăi în dulap/ a ieși din dulap”).

15. Petenta susține că partea reclamată a încălcat principiile, prevederi și obligații prevăzute în Codul Administrativ, Codul de etică al funcționarilor publici, Codul deontologic al psihologilor, Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, Legea nr 292/2011 a asistenței sociale, acte normative în baza cărora aceasta poate fi sancționată, chiar dacă exprimarea sa a fost în afara programului de muncă.

16. Petenta precizează că spațiul public virtual, conform instanței, „este considerat un spațiu de exprimare public, motiv pentru care utilizatorii trebuie să se supună legislației în vigoare privind comportamentul în public”.

17. Petenta susține că are dovada faptului că părții reclamate i s-a atras atenția asupra acestor exprimări inacceptabile precum și dovada că respectivul funcționar public a reiterat opinia sa discriminatorie, homofobă, transfobă, instigatoare la ură, în cadrul comentariilor efectuate de dumneaei la propria postare.

18. Petenta anexează capturi ecran/ foto al postării sus-menționate.

Sușinerile părții reclamate

19. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 8045/26.10.2021, partea reclamată susține că este psiholog cu drept de liberă practică, membru al Colegiului Psihologilor din Romania (CPR) și angajată a Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 - Direcția Protecția Copilului, în cadrul Centrului de Consiliere, care

oferă servicii de informare, evaluare și consiliere psihologică¹ copiilor victime ale abuzului, neglijării, traficului, exploatării precum și familiilor acestora.

20. Partea reclamată susține că, în susținerea acuzațiilor la adresa sa, petenta a folosit multiple opinii personale, cât și interpretări subiective ale postării sale de pe Facebook, din data de 10.08.2021.

21. Partea reclamată consideră că petenta a transmis o sesizare imediat după citirea postării sale, reacționând "la cald", fără a-și acorda posibilitatea de a face o analiză critică a postării - pamflet, căreia dumneaei i-a dat share.

22. Partea reclamată susține că, prin prisma faptului că sunt colege (amândouă lucrând în aceeași clădire, petenta la parter, dumneaei la etajul I), ar fi putut discuta pentru a lămuri aspectele sesizate, însă petenta nu a dorit să se lămurească în privința așa-zisei sale rele voințe.

23. Partea reclamată susține că are exercițiul nediscriminării, atât în virtutea profesiei sale de psiholog (fiind formată prin studii de lungă durată și analiză personală să nu judece și să nu condamne), cât și în virtutea atribuțiilor de serviciu (având beneficiari care sunt în situații de conflict major, cu interese disjuncte, situații în care este necesară imparțialitatea și echidistanța).

24. Partea reclamată susține că a identificat anumite inexactități în petiție, după cum urmează:

- nu este funcționar public, ci personal contractual;
- postarea la care face referire petiția este share-uită pe contul său de Facebook, în timpul său liber;
- postarea sa reprezintă un pamflet, nu un text homofob sau transfob și în niciun caz un act de *"incitare la ură pe considerente de orientare sexuală, aspect fizic, exprimarea genului, identitate de gen, dreptul de liberă asociere/adunare etc"*; postarea este în conformitate cu dreptul său constituțional la liberă exprimare, prin scris, în acest caz, pe contul său personal de Facebook.

25. Partea reclamată susține că petenta a folosit sintagme rupte din context, pentru a induce ideea că postarea duce în derizoriu manifestările comunității gay, când de fapt se referă la situații izolate, la persoane care se expun în mod indecent în spațiul public. În continuare partea reclamată susține următoarele

- sintagma *"chilot peste chilot" / "ei, chiloțarii aceștia caraghioși"* - nu reprezintă o ofensă, ci o stare de fapt expusă public;
- *"ei singuri, între ei, nu au niciun rost"* - reprezintă o invitație la neparticipare și la neimplicare a publicului
- *"ei sunt victime prin definiție, atât își doresc, să le rupă cineva o unghie, că merg pe la toate televiziunile să se plângă"* – legat de acest aspect teologul V. G.a susținut următoarele: *„După părerea mea clar că este o provocare. Haideți să fim onești, scopul lor acesta este să-i întărească pe creștini, să provoace tot felul de reacții virulente, astfel încât ei să se victimizeze și în cele din urmă să câștige electorat"*, referindu-se la faptul că respectul trebuia să fie reciproc, creștinii fiind în timpul postului Adormirii Maicii Domnului, o perioadă de liniște și reculegere.

¹ <https://social2.ro/directii-si-servicii/directia-protectia-copilului/serviciul-intervetii-in-situatii-de-abuz-neglijare-trafic-si-migratie/centrul-de-consiliere-caroteni>

26. Partea reclamată precizează că răspunsul său la comentariul petentei demonstrează faptul că nu judecă/condamnă sau incită la ură împotriva comunității LGBT, ci consideră că decența în ținuta manifestanților servește cu mult mai mult acceptării lor (*J. M. - Din pacate, vor fi pe stradă, chiar și numai cei care sunt de obicei, chiar și cei care nu știu, nu citesc despre paradă. Ș. V. - exprimarea prin marș este despre autoafirmarea sinelui. Care este necesară ființelor sociale. Defilarea, parada, este de bucurie, la fel cum ne serbăm ziua de naștere. Nu au nevoie să le vedem sânii, ci să nu ii/le punem în pericol, la fel cum și fiecare dintre noi avem nevoie de siguranță. C. O.- Unii dintre noi nu-și exprimă sinele goi pușcă. Pe de altă parte, nu este vorba de drepturile persoanelor LGBT, ci de ceva mult mai perfid, care merită respins. Iar în pericol; cine să-i pună? Fac de ani ce zile parade, organizate de ONG-uri și alte structuri interesate și nu-i deranjează nimeni.*). Partea reclamată susține că profesează ca psiholog clinician în cadrul Centrului de Consiliere, care oferă servicii de evaluare și consiliere psihologică copiilor victime ale abuzului fizic, emoțional, sexual, iar formele de abuz sexual asupra copiilor includ expunerea indecentă a organelor genitale ale abuzatorului în fața copilului, prezentarea de materiale pornografice unui copil etc.

27. Partea reclamată susține că, fără a insinua că parada LGBT reprezintă o formă de pornografie, militează pentru comemorarea decentă a victimelor discriminării persoanelor gay. Partea reclamată menționează că prin folosirea termenului „genocid”, petenta încearcă să adauge o gravitate suplimentară acuzației că dumneai ar manifesta insensibilitate față de acest istoric trist; în acest sens partea reclamată susține că nu a negat sau dus în derizoriu suferința îndurată de comunitatea gay (a cărui istorie o cunoaște), partea reclamată demonstrând o deficiență privitoare la proprietatea termenilor (*conform Enciclopediei Britannica, genocid înseamnă distrugerea deliberată și sistematică a unui grup de oameni din cauza etniei, naționalității, religiei sau rasei lor*).

28. Partea reclamată susține că nu numai că nu discriminează persoanele gay, dar are și prieteni în comunitatea LGBT (putând fi depuse probe în acest sens la solicitarea CNCD).

29. Partea reclamată concluzionează că întregul text share-uit pe Facebook este o INVITAȚIE la INACȚIUNE, la EVITAREA oricărei forme de REACȚIE, mai ales a uneia violente (*ex. "Haideți să lăsăm marșul fără privitori"; "Cea mai mare greșală de făcut sâmbătă e să le dai una, să te opui"; "Să ne vedem noi de sărbătoarea noastră și să lăsăm orașul pustiu, așa cum ar fi dacă ar juca România în Finala Campionatului Mondial de fotbal, nici țipenie de om"; "Nu e nimeni pe stradă, fundul gol să mi-l vadă, ăsta să fie refrenul acestei sâmbete."; "Fără bătaie, fără tulburare, fără spectatori"; "Exhibați-vă cât vreți la pereți".*)

30. Partea reclamată revine cu precizarea că respectivul text este un pamflet, pentru oameni inteligenți, cu simțul umorului.

31. Prin adresa înregistrată sub nr. 9871/30.12.2021, partea reclamată a depus concluzii scrise.

32. Partea reclamată susține că ideile exprimate în postarea respectivă de pe contul său de Facebook sunt exprimate în baza dreptului la libertatea de exprimare, garantată de Constituția României.

33. Partea reclamată susține că, în cazul său concret, motivația postării (postare care este un pamflet) a constat în temperarea oricărui zel public pentru a lua atitudine negativă în cazul Paradei Pride; astfel, dacă prin Parada Pride persoanele gay sau simpatizante și-au exprimat liber identitatea sexuală, în contrapondere este firesc să fie receptate și opiniile sau orice relatare are legătura cu acest eveniment.

34. Petenta consideră că pamfletul respectiv nu are caracter de propagandă naționalist - șovină, nu instigă la ură rasială sau națională, ci la calm și ignorare a manifestărilor participanților la Parada Pride.

35. În ceea ce privește comentariile făcute la postarea publicată pe pagina sa de socializare Facebook, în data de 08.08.2021, petenta susține că nu au fost folosite cuvinte jignitoare, ci au fost utilizate expresii apte să capteze atenția asupra importanței problemei supuse analizei, respectiv neparticiparea agresivă la parada organizată, la care participă un număr mare de oameni, putându-se crea situații neplăcute.

36. Petenta susține că textul publicat de dumneaei, o persoană oarecare, cu o vizibilitate redusă, pe contul său privat de Facebook, în data 08.08.2021, se încadrează în limita libertății de exprimare, din următoarele motive:

- obiectivul urmărit de dumneaei a fost să sugerez publicului restrâns, care-i frecventează contul de Facebook, într-un mod ușor umoristic, un comportament de neparticipare fizică și emoțională la evenimentul Parada Pride;
- textul reprezintă un pamflet, fiind o preluare, pe un site de socializare, cu un număr limitat de urmăritori, chiar mult mai mic decât numărul de friends al reclamatei, datorită algoritmului Facebook-ului, dar și al subiectelor de nișă al postărilor reclamatei, care au subiect religios, în cea mai mare parte;
- în speță, nu există niciun element de incitare împotriva unor cetățeni pe baza criteriului convingerilor sau preferințelor sexuale, ci dimpotrivă;
- există posibilitatea de reacție publică la adresa ideilor exprimate în respectiva postare;
- contextul în care a preluat pamfletul pe contul său de Facebook (despre care nu a știut că a fost declarat spațiu public) a fost postul Adormirii Maicii Domnului, perioadă de austeritate, reculegere și rugăciune pentru creștinii ortodocși;
- deși convingerile petentei sunt profund creștin-ortodoxe, iar manifestarea Pride ar putea să reprezinte un act de lipsă de respect față de creștini, cu toate acestea petenta a acționat ca un apărător al siguranței publice a participanților la Parada Pride;
- rolul său în societate este mai puțin important, iar textul respectiv a fost postat în timpul liber, într-un spațiu cu vizibilitate redusă, cel al Facebook-ului;
- ca psiholog cu rol activ în evaluarea și consilierea copiilor abuzați fizic, emoțional și sexual, în cadrul DGASPC - sector 2, are rolul de a proteja puritatea copilăriei de imagini și manifestări nepotrivite vârstei; cu toate acestea, prin profesie și convingeri (absolvent de Master în Teologie), nu judecă și nu încalcă libertatea altor persoane.

37. Partea reclamată consideră că nu este corectă folosirea dublului standard întrucât libertatea de exprimare este pentru toți cetățenii, iar rolul său în societate nu justifică ingerința statului în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare.

38. În final, partea reclamată susține că postarea preluată pe contul personal de Facebook este o invitație la calm și evitarea oricărei forme de violență, fizică sau verbală, îndreptată asupra participanților la Parada Pride.

IV. Motivele de fapt și de drept

39. Pe cale de excepție, potrivit dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”, **Colegiul director urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepției lipsei calității procesuale active a petentei.** Prin raportare la art. 5 din Ordinul CNCD nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor {“Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa.”}, și la dispozițiile art. 7 alin. 1 {“persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una din persoanele prevăzute la art. 8 alin.1 și 2 sau alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare”}, precum și prin raportare la actul normativ O.G. nr. 137/2000, **Colegiul director reține că legiuitorul intern a oferit calitate procesuală activă în fața CNCD doar persoanei asupra căreia s-a produs discriminarea și organizațiilor neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării**, limitând calitatea de petent la persoana legat de care se poate constata fapta de discriminare și se poate acorda restabilirea situației anterioare discriminării. **Prin urmare, Colegiul director constată lipsa calității procesuale active a petentei. În continuare, având în vedere faptul că posibila faptă de discriminare vizează o categorie de persoane vulnerabile la discriminare, titularul dosarului a decis să se autosesizeze cu privire la obiectul sesizării și ca urmare se va analiza fapta pe fond.**

40. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate a persoanelor LGBT, fiind supus analizei textul mesajului postat de partea reclamată, pe rețeaua de socializare Facebook.

41. În drept, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

42. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

43. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- ✓ **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),

- ✓ să urmărească un scop legitim,
- ✓ să fie necesară într-o societate democratică și
- ✓ să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

43.1. Ingerința să fie prevăzută de lege

43.1.1. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

43.2. Ingerința să urmărească un scop legitim

43.2.1. Raportat la **scopul legitim urmărit**, prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică.

43.2.2. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul orientării sexuale,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane pe criteriul orientării sexuale - astfel cum Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

43.3. Necesitatea ingerinței

43.3.1. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

43.3.2. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susc eptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, *Convenția Europeană a drepturilor omului*, Comentariu pe articole, Vol.

I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

43.3.3. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

44. Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare: În scopul de a determina dacă textul mesajului publicat, obiect al prezentei sesizări constituie discriminare, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul mesajului, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

44.1. Obiectivul urmărit de partea reclamată

44.1.1. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de o anumită categorie socială ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi *Jersild c. Danemarca*).

44.1.2. Colegiul constată că, în prezenta speță, contextul în care a fost făcută afirmația, respectiv, textul mesajului postat în spațiul public al părții reclamate, în calitate de personal contractual în cadrul DGASPC - sector 2 , reprezintă o postare share-uită pe contul acesteia de Facebook. Afirmațiile/remarcile - postarea, au fost făcute pe pagina acesteia de Facebook în timpul său liber.

44.1.3. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză persoana Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză persoana reclamată a încercat să îi convingă pe urmăritorii paginii sale de Facebook să nu dea atenția și să nu participe la o manifestare publică pentru drepturile persoanelor LGBT. Mesajul în sine nu este orientat către comunitatea LGBT și nu conține elemente homofobe, ci este orientat către posibillii spectatori de la distanță ai manifestării pe care persoana reclamată dorește să îi convingă să nu dea atenție evenimentului.

44.1.4. Persoana reclamată nu este o persoană publică, iar impactul postării sale în spațiul public este unul foarte limitat, neaducând atingere demnității comunității LGBT din România.

44.2. Conținutul afirmației

44.2.1. Petenta sesizează faptul că partea reclamată, în calitate de funcționar public, a postat pe contul său de Facebook un text homofob / transfob, afișând astfel în spațiul public virtual un limbaj care incită la ură pe considerente de orientare sexuală / aspect fizic / identitate de gen / dreptul la liberă asociere.

44.2.2. Modul în care au fost făcute afirmațiile

- i. Colegiul director apreciază că afirmațiile/remarcile - postarea părții reclamate nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, **încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.**
- ii. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe

care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare**". (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul afirmațiilor este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

- iii. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.**
- iv. Reiterăm faptul că este esențial pentru **persoanele publice** ca, atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

Concluzii

45. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

46. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, Lingens c. Austriei).

47. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 a Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).**

48. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc

pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

49. În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

50. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul mesajului, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al postării, constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, postarea sesizată de pententă se încadrează în limitele normale ale libertății de exprimare.

51.Opinie separată cu privire la constatare, exprimată de dna. Cătălina Olteanu și dna. Cerasela Claudia Bănică - membre ale Colegiului director

În dezacord cu soluția pronunțată cu majoritatea voturilor membrilor Colegiului director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării prezenți la ședința de deliberări din data de 22.02.2023 (soluție prin care s-a constatat că postarea distribuită de către partea reclamată pe rețeaua de socializare Facebook nu încalcă dreptul la demnitate a persoanelor LGBTQ+ și nu constituie o faptă de discriminare), formulăm prezenta opinie separată, considerând că, în integralitatea sa, conținutul postării distribuite constituie o faptă de discriminare, pentru considerentele ce vor fi redată în continuare.

În prezenta opinie arătăm faptul că redistribuirea postării reclamate în spațiul public, de către partea reclamată, conduce la crearea unei atmosfere degradante, ofensatoare îndreptată împotriva persoanelor care fac parte din comunitatea LGBTQ+, fiind lezată demnitatea umană.

Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

Raportat la scopul legitim urmărit, prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, în mod deosebit a protecției demnității persoanelor vulnerabile la discriminare. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică.

Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, postarea - obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească următoarele elemente:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură rasială sau națională,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de orientarea sexuală a acestora - astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Distincția între cele două categorii de fapte este fundamentală, fiind de subliniat că: dacă propaganda naționalist-șovină ori instigarea la ură rasială sau națională presupune intenția, cea de a doua categorie de fapte prohibite de articolul sus citat nu presupune demonstrarea intenției autorului, concluzie ce rezultă explicit din formularea textului normativ *“comportamentul care are ca scop sau vizează(...)”* Astfel, proba săvârșirii faptei cu intenție nu are relevanță în calificarea și constatarea faptei de discriminare, potrivit art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, art. 2 alin. (1) definind ca fiind discriminare orice faptă care are „ca scop sau efect” încălcarea unui drept prevăzut de lege și deci incluzând atât intenția, cât și culpa, ca forme ale vinovăției. Astfel nu se analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

Distincția din art. 15 din O.G. 137/2000 califică drept neîntemeiată apărarea părții reclamate, conform căreia prin distribuirea postării supuse prezentei analize nu a urmărit *“incitare la ură pe considerente de orientare sexuală, aspect fizic, exprimarea genului, identitate de gen, dreptul de liberă asociere/adunare etc”*, ci a dorit să transmită un mesaj de tipul unui îndemn/recomandare, cât timp fapta sancționată de teza a doua din art. 15 al O.G. nr.137/2000 nu presupune ca autorul acesteia să urmărească producerea consecințelor prevăzute de lege, fiind suficient ca mesajul în sine să fie susceptibil de a conduce la atare rezultat. Or, mesajul în

speță are potențialul pericolului unui comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare la adresa persoanelor aparținând comunității LGBTQ+. De aceea, lipsa efectului negativ al postării distribuite este irelevantă, incriminarea faptei prevăzute de art.15 din O.G. nr.137/2000 având în vedere potențialul pericolului generat de comportamentul care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, ceea ce face inutilă dovedirea unei urmări efective a conduitei incriminate. Este de observat că dispozițiile O.G. nr. 137/2000 disting explicit situațiile în care urmarea efectivă a comportamentului discriminatoriu are valențe juridice, exemplificative fiind prevederile art. 2 alin. (1) care sancționează tratamentul diferențiat dacă a avut ca scop afectarea exercițiului sau lipsirea de substanță a drepturilor și libertăților protejate în condiții de egalitate sau, dimpotrivă, nu a avut acest scop, dar efectul tratamentului constă tocmai în afectarea exercițiului sau în lipsirea de substanță a drepturilor și libertăților protejate. Astfel, dacă dispozițiile art. 2 alin.(3), alin. (4), alin. (5), art. 6-11, respectiv art. 14 din Ordonanță instituie contravenții de rezultat, contravenția sancționată de art.15 teza II din O.G. nr.137/2000 nu este una de rezultat, ci una de pericol social, astfel că pentru a fi consumată nu este necesară producerea sa efectivă și dovedirea rezultatului vătămător, fiind evident că omisiunea legiuitorului de a condiționa caracterul contravențional al unei asemenea fapte de o urmare efectivă este firească, dat fiind caracterul în primul rând preventiv al legislației în materia combaterii discriminării.

Necesitatea ingerinței

În acest demers, se analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”). Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (*Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.*) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (*vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49*).

Ca urmare, în speța de față constatăm că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare.

În scopul de a determina dacă distribuția postării - obiect al prezentei sesizări constituie un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei

atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de orientarea sexuală a acestora, se va examina: *obiectivul urmărit de către partea reclamată prin declarație, conținutul, contextul în care a avut loc declarația, rolul în societate al persoanei - autor al afirmației.*

Obiectivul urmărit de partea reclamată

Obiectivul urmărit este important de identificat:

- **a dorit partea reclamată să disemineze informații de interes public**, precum este subiectul privind marșul Bucharest Pride?
- **a avut partea reclamată intenția de a umili sau de a crea o atmosferă ostilă față de persoanele din comunitatea LGBTQ+?**
- **doar a redistribuit partea reclamată o postare, fără a realiza conotațiile reale ale gestului său?**

Constatăm că este greu de crezut că partea reclamată nu a realizat conținutul umilitor al mesajului postat pe propria pagină de socializare, dat fiind chiar formația de psiholog a acesteia, astfel cum susține prin punctul său de vedere.

La acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

În speța de față, constatăm faptul că autoarea postării a transmis un mesaj de interes public privind marșul Bucharest Pride, subiectul fiind unul de interes public. Mesajul a fost distribuit în spațiul public.

În prezenta analiză ne vom raporta la prejudecățile care există în societatea românească față de persoanele homosexuale sau care aparțin comunității LGBT, observând că în toate studiile majore de cercetare privind percepția populației generale față de mai multe tipuri de minorități (inclusiv sexuale), homosexualii, persoanele infectate HIV/SIDA și persoanele cu dizabilități mintale se regăsesc pe primele trei poziții privind cele mai discriminate persoane. Astfel, având în vedere nivelul de stigmatizare² al persoanelor LGBT în societatea românească, propagarea unor “pamflete” cu conținut ofensator/umilitor la adresa persoanelor cu orientare sexuală minoritară nu face altceva decât să contribuie la imaginea negativă deja existentă în societate față de persoanele LGBT.

De asemenea, diseminarea de stereotipuri și prejudecăți legate de persoanele aparținând comunității LGBTQ+ nu face decât să conducă la marginalizarea acestora și îngreunarea

² Spre exemplu, în sondajul de opinie la nivel național privind nivelul discriminării în România și percepțiile actuale asupra infracțiunilor motivate de ură, realizat de IRES pentru CNCD (2018), cifrele arată că discriminarea în România este preponderent definită de homofobie, 74% dintre cei chestionați răspunzând ca au deloc sau puțină încredere în persoanele care au orientarea sexuală homosexuală, iar 47% dintre cei chestionați menționează orientarea sexuală ca fiind importantă atunci când se raportează favorabil sau nefavorabil la o persoană. Astfel, sondajul indică un nivel ridicat de intoleranță al populației majoritare față față de persoanele gay (59% *nu acceptă să le fie rudă*, 52% *nu acceptă să le fie prieten*), dar și față de alte categorii (imigranți, musulmani, persoane care aparțin altor secte religioase și persoane infectate cu HIV/SIDA). Teama de diferență se manifestă într-un nivel ridicat de neîncredere, mai ales în homosexuali (74%).

incluziunii în societate. Astfel, raportându-ne la trecut și la evenimentele care și-au pus amprenta asupra dezvoltării societății românești în ansamblul său dar și asupra conștiinței indivizilor în individualitatea acestora, observăm faptul că reglementarea tratamentului diferențiat al persoanelor de altă orientare sexuală în Codul Penal Carol al II-lea din 1936, prin incriminarea „actelor de inversiune sexuală” dacă provoacă „scandal public”, a produs efecte de lungă durată. Astfel, marginalizarea de astăzi își are ecoul inclusiv în limitele societății de ieri, în intențiile de a „evacua” homosexualitatea din spațiul public în numele valorilor tradiționale, de a obscuriza prezența și statutul membrilor acestei comunități și de a împiedica orice formă de agregare/dezvoltare comunitară și exprimare identitară.

Chiar în secolul XXI în societatea românească au existat inițiative de a exclude acest grup minoritar prin tentative de a scoate în afara legii manifestări ale vizibilității comunitare de tip Pride sau prin referendum-ul constituțional îndreptat împotriva vieții de familie a persoanelor LGBT (2018). Efectele unor astfel de acțiuni se manifestă prin perpetuarea distanței sociale în raport cu populația majoritară (studiile sociologice identificând constant prezența persoanelor LGBT în fruntea grupurilor indezirabile în societate), creșterea ratei de suicid în rândul adolescenților și tinerilor LGBT, nesancționarea actelor de violență și infracțiunilor urii și întărirea sentimentului de impunitate al agresorilor și a celor care incită la discriminare și violență, lipsa oricăror politici publice adresate acestui grup minoritar în domenii precum sănătatea ori educația.

Un alt semnal de alarmă îl regăsim în cercetarea denumită *“Professionally speaking: challenges to achieving equality for LGBT people”*³ realizată de către Agenția Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în anul 2016, cercetare realizată prin interviuarea funcționarilor publici din statele membre UE; potrivit acestei cercetări unii dintre respondenți și-au exprimat îngrijorarea că în UE standardele legale nu sunt îndeplinite în domeniul drepturilor fundamentale ale persoanelor LGBT. Într-un grup de 10 țări – și anume Bulgaria, Croația, Finlanda, Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România și Slovacia – persoanele care lucrează în funcții publice au indicat faptul că climatul social advers și ocazional opoziția politică formează o barieră importantă în calea implementării legislației naționale privind egalitatea. În aceste state membre, lipsa de conștientizare despre drepturile fundamentale ale persoanelor LGBT este destul de comun întâlnită în rândul multor intervieuați, care de asemenea raportează prejudecăți larg răspândite împotriva persoanelor LGBT în țara lor. În general, interviurile arată că barierele în calea îndeplinirii drepturilor fundamentale ale persoanelor LGBT se referă la intoleranță și prejudecăți, în special în țări unde orientarea homosexuală și identitatea trans considerate „elemente străine” care nu sunt compatibile cu „identitate națională”.

Constatăm că, deși subiectul postării este unul de interes public, totuși mesajul etichetează cetățenii pe criteriul orientare sexuală și instigă la ostilitatea față de un anumit grup, încălcând astfel demnitatea umană a cetățenilor care aparțin minorității LGBTQ+, potrivit art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

³ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-lgbt-public-officials_en.pdf

În ceea ce privește apărarea invocată prin raportare la încălcarea art. 2 alin.(8) din OG nr.137/2000, în sensul încălcării libertății de exprimare, este de subliniat că o atare libertate nu este absolută și o atare concluzie este fondată în primul rând pe dispozițiile art.30 alin.6 din Constituție, potrivit cărora libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea umană.

Contextul în care a fost distribuită postarea conținând afirmații discriminatorii

Postarea supusă prezentei analize a apărut pe contul de Facebook al părții reclamate în data 08 august 2021, în contextul în care în mass media au apărut informații privind organizarea marșului Bucharest Pride pe data de 14 august 2021. Conform propriului punct de vedere, în contextul organizării marșului de la București, partea reclamată a redistribuit o postare prin care s-ar transmite un mesaj de „*temperare a oricărui zel public pentru a lua atitudine negativă în cazul Paradei Pride*”, într-un mod umoristic, gen panflet.

Conținutul afirmațiilor postării

Partea reclamată a distribuit pe pagina sa de socializare – Facebook o postare denumită "*Nu e nimeni pe stradă, fundul gol să mi-l vadă*", redactat de către I. B., având următorul conținut:

“Ideea oricărui marș este dată nu de cei care mășăluiesc ci de cei privesc, care stau pe margine. Marșul fără priviri nu există. Privirea crează centrul, privirea pune lumina. Ei singuri între ei, nu au niciun rost, mândrie peste mândrie, chilot peste chilot. Ei vor să șocheze, haideți să nu fie nimeni de șocat, haideți să lăsăm marșul fără privitori. Să defileze ei în chiloți cu bretele și falusuri de cauciuc cât vor. Dacă marșul nu are privitori înseamnă că cei care au dat banii pe el, au pierdut. Și totul e despre bani. Totul până la bani. Ei, chiloțarii ăștia caraghioși sunt folosiți, atât si nimic mai mult, de cei care vor să lovească în familie. Familia a fost de-a lungul timpului o formă de rezistență, omul singur e ușor de doborât. Gândiți-vă numai câte pot face o mamă sau un tată pentru copilul din dotare. Câtă forță e eliberată doar din motivația puternică de a-și apăra, întări, crește copilul. Cea mai mare greșală de făcut sâmbătă e să le dai una, să te opui. Ei sunt victime prin definiție, atât își doresc, să le rupă cineva o unghie, că merg pe la toate televiziunile să se plângă. Rolul lor e cel de victimă, asta vor, asta urmăresc. De aceea spun, nu puneți lumina pe ei. Să ne vedem noi de sărbătoarea noastră și să lăsăm orașul pustiu, așa cum ar fi dacă ar juca România în Finala Campionatului Mondial de fotbal, nici țipenie de om. Atunci i-am învinge cu adevărat, fiindcă deși ar fi pe Calea Victoriei, ar fi ca și când ar fi intrat din nou în closet. “Nu e nimeni pe stradă fundul gol să mi-l vadă”, ăsta să fie refrenul acestei sâmbete. Fără bătaie, fără tulburare, fără spectatori. Iar în ceea ce privește umbra de primar N. fără niciun Dan, a ratat șansa de a rămâne în istoria Bucureștiului altfel decât cel care ne-a lăsat iarna în frig, fără apă caldă, și ne-a umplut de șobolani, gândaci și gunoaie, de mână cu mincinoasa aia de demoazelă Ciortilda. Calea Victoriei să devină sâmbătă Calea înfrângerii rușinoase. Exhibați-vă cât vreți, la pereți! Să facem din Marșul Mândriei, Marșul Smeririi.”

Deși este evident că subiectul mesajului este de interes public, totuși constatăm caracterul discriminatoriu al conținutului postării supuse prezentei analize, ce rezultă din următoarele considerente:

- mesajul promovează prejudecăți față de persoane vulnerabile la discriminare, manifestate puternic în societatea românească; suntem în prezența unei atitudini ostile sau negative față de un grup, care se fundamentează pe generalizarea unor informații eronate sau incomplete, precum că membrii comunității LGBTQ+ sunt niște desfrânați, aceasta fiind caracteristica lor predominantă și la care se reduce orice discuție;

- un mesaj, un comportament este discriminatoriu atunci când e bazat pe o gândire care neagă egalitatea dintre oameni sau are efectul de a submina principiul egalității, iar postarea, obiect al prezentei analize, conține un mesaj care reduce un grup de oameni la o singură caracteristică: orientarea sexuală, denigrându-i, susținând că nu pot fi părinți “buni” precum precum populația majoritară din cauza preferințelor sexuale (*“Gândiți-vă numai câte pot face o mamă sau un tată pentru copilul din dotare. Câtă forță e eliberată doar din motivația puternică de a-și apăra, întări, crește copilul.”*), fără considerarea dreptului la viață privată⁴ și a faptului că orientarea sexuală nu definește o persoană în individualitatea sa și nu îi minimizează capacitatea de a îngriji și iubi un copil.

În analiza conținutului postării se poate observa că referirile de genul *„chilot peste chilot”*, *„ei, chiloțarii ăștia caraghioși”*, *„ei sunt victime prin definiție”*, *„nu e nimeni pe stradă fundul gol să mi-l vadă”*, *„marșul rușinii”*, sunt folosite cu sens negativ, peiorativ, jignitor pentru persoanele aparținând comunității LGBTQ+, întărind pentru publicul larg niște stereotipuri și participând la stigmatizarea unui grup vulnerabil la discriminare. A califica o întregă minoritate ca fiind “chiloțari” este o batjocură, nu un pamflet, referindu-se de fapt la termenul de “poponar” folosit în societatea din România atunci când se face referire la o persoană homosexuală, fiind vorba despre aceeași tendință de a restrânge individul la o singură

⁴ În 5 iunie 2018 Curtea de Justiție a Uniunii Europene a hotărât în cauza Coman și alții că noțiunea „soț”, în sensul dispozițiilor dreptului Uniunii privind libertatea de ședere a cetățenilor Uniunii și a membrilor familiilor lor, cuprinde soții de același sex. Deși statele membre sunt libere să autorizeze sau să nu autorizeze căsătoria homosexuală, ele nu pot împiedica libertatea de ședere a unui cetățean al Uniunii prin refuzul de a acorda soțului său de același sex, resortisant al unei țări non-UE, un drept de ședere derivat pe teritoriul lor.

În Decizia nr. 534/2018 a Curții Constituționale a României a hotărât, în urma deciziei CJUE, că: *„relația pe care o are un cuplu format din persoane de același sex intră în sfera noțiunii de „viață privată”, precum și a noțiunii de „viață de familie”, asemenea relației stabilite într-un cuplu heterosexual, fapt ce determină incidența protecției dreptului fundamental la viață privată și de familie, garantat de art. 7 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, de art. 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de art. 26 din Constituția României.*

Prin hotărârea pronunțată în luna mai 2023 în cauza Buhuceanu și alții împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că a existat o încălcare a articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Curtea a constatat, în special, că România avea obligația de a asigura recunoașterea și protecția adecvată a relațiilor între persoane de același sex, deși avea o marjă de apreciere în ceea ce privește forma și protecția acordată. CEDO subliniază clar că aceste familii au nevoie urgent de o formă de recunoaștere care să le ofere acestor familii drepturi egale și să creeze un cadru legal care să protejeze traiului în comun al acestor cupluri.

caracteristică, aceea a orientării sexuale. Gravitatea mesajului rezultă și din faptul că caracteristica respectivă a fost folosită de-a lungul timpului pentru a dezumaniza grupul și pentru a instiga la ură împotriva comunității LGBTQ+.

Întrebarea firească ar fi dacă această caracterizare a minorității LGBTQ+ era necesară în contextul numeroaselor tensiuni care au apărut în societatea românească în urma organizării anuale a marșului Pride⁵ în București. O simplă căutare pe internet privind istoria acestui eveniment (începând cu anul 2004) poate furniza informații minime despre stigmatizarea participanților la primele ediții, spre exemplu chiar situația relatată de către Wikipedia privind Gayfest-ul din anul 2007⁶. Aceiași minimă informare pe internet poate oferi informații privind săptămâna în care se desfășoară Marșul diversității (nu al *rușinii*, precum se exprimă autoarea postării), săptămână în care se desfășoară un întreg festival anual dedicat drepturilor LGBT în România, incluzând o serie de evenimente culturale LGBT, precum lansări de carte, proiecții de filme, spectacole de teatru și expoziții de fotografie, plus dezbateri și conferințe despre drepturile LGBT.

După publicarea postării, partea reclamată a făcut un comentariu la respectiva postare, ca răspuns la comentariile făcute de către alte persoane, susținând următoarele: „Unii dintre noi nu-și exprimă sinele goi pușcă. Pe de altă parte, nu este vorba de drepturile persoanelor LGBT, ci de ceva mult mai perfid, care merită respins. Iar în pericol; cine să-i pună? Fac de ani ce zile parade, organizate de ONG-uri și alte structuri interesate și nu-i deranjează nimeni.” **Prin acest comentariu partea reclamată și-a însușit ideile transmise de autoarea postării, demonstrând prejudecăți față de un grup de persoane vulnerabile la discriminare.**

Astfel, nu putem decât să constatăm faptul că în prezenta cauză, prin postarea supusă prezentei analize, s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică, aducând atingere demnității unei categorii de persoane și ca urmare respingem ca neîntemeiată apărarea părții reclamate conform căreia postarea reprezintă *“invitație la inacțiune, la evitarea oricărei forme de reacție”*, reținând că nu era necesară utilizarea termenilor umilitori și peiorativi la adresa comunității LGBTQ+ pentru a transmite mesajul pe care partea reclamată susține că ar fi urmărit să-l transmită.

⁵https://ro.wikipedia.org/wiki/Bucharest_Pride Potrivit Wikipedia, Bucharest Pride (cunoscut până în 2013 ca GayFest) este festivalul anual dedicat [drepturilor LGBT în România](#), care are loc în [București](#) timp de aproape o săptămână. Prima ediție a avut loc în 2004, iar astăzi se desfășoară în lunile mai sau iunie ale fiecărui an, culminând cu Marșul diversității în ultima zi a festivalului.

⁶„În ciuda securității fără precedent, în jurul orei 18, aproximativ 150 de protestatari anti-gay având fețele acoperite cu glugi, fulare sau baticuri și în marea lor majoritate minori, au încercat să atace participanții la marș. Imediat înspre jandarmi au început să zboare pietre, coșuri de gunoi, sticle, bucăți de caldarâm și petarde. Jandarmii, inclusiv 13 călare, s-au grupat și au trecut la contraatac. Busculada a cuprins întreaga zonă iar primele cartușe cu gaze lacrimogene au fost trase, atacatorii fugind înspre cheiul Dâmboviței. O parte a reușit să se regroupeze și a încercat un nou atac, însă fără șansă în fața jandarmilor care deja începuseră să rețină persoane. Între timp, aproape invizibil din cauza dispozitivului de securitate, șirul manifestațiilor se îndrepta către Piața Constituției. Cei care le-au scăpat jandarmilor au încercat în permanență să-i atace pe manifestații prin gangurile de acces dintre blocuri. Trupele speciale i-au respins de fiecare dată. În urma violențelor, 100 de persoane au fost arestate, iar doi polițiști de la Brigada Rutieră au fost răniți de pietre și au avut nevoie de îngrijiri medicale. Presa internațională a relatat evenimentul vorbind despre „caracterul conservator” al românilor.”

Dorim să subliniem faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Respectarea demnității umane a persoanelor cu handicap/dizabilități este un scop legitim urmărit de stat.

Rolul în societate a persoanei, autor al afirmației. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare sunt luate în considerare și elemente legate de calitatea specifică pe care o poate avea autorul mesajului analizat (*ziarist, politician, membru al opoziției, funcționar public, etc*) sau persoana lezată (*politician, funcționar public, magistrat, persoană privată, grup parlamentar, etc*), precum și mijlocul prin care a fost difuzat mesajul (presa scrisă, televiziune, radio, mediu online etc.).

În acest punct este necesar să reiterăm faptul că, astfel cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, caracterul inviolabil al libertății de exprimare afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere. Inviolabilitatea nu exclude, ci chiar presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular. Exercițarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și de drepturile celorlalți.

Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului declarației supusă controlului este determinantă.

Partea reclamată susține că este psiholog cu drept de liberă practică, membru al Colegiului Psihologilor din Romania (CPR) și angajată a Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 2 - Direcția Protecția Copilului, în cadrul Centrului de Consiliere.

Astfel, considerăm că în calitatea sa de psiholog⁷ cunoaște consecințele discriminării/stigmatizării asupra psihicului unei persoane. Ori, în acest context, raportat la pregătirea părții reclamate, este de natură îndoielnică faptul că nu ar înțelege conotația exactă a postării supuse prezentei analize. Din această perspectivă, chiar dacă partea reclamată nu este formator de opinie, considerăm că perpetuarea unor stereotipuri față de un grup vulnerabil la discriminare de către un angajat al statului român cu formare în domeniul psihologiei, care ar trebui să înțeleagă fenomenul discriminării, este inacceptabilă, cu atât mai mult cu cât devine publică prin intermediul internetului și ca urmare trebuie sancționată. Astfel, considerăm că în speță nu se poate admite invocarea libertății de exprimare, în sensul în care fapta s-ar încadra în limitele acesteia.

Reținem că este mai mult decât evident că fapta a fost săvârșită în public, astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, mesajul text fiind postat pe pagina personală a părții reclamate de pe pagina de socializare Facebook. Prin Decizia nr. 4546 din data de 27 noiembrie 2016, ICCJ a statuat că pagina de socializare

⁷ <https://dexonline.ro/definitie/psiholog>

Conform definiției regăsite pe dexonline, psihologul este un “observator fin, dotat cu capacitatea de a sesiza și de a analiza viața sufletească a cuiva; cunoscător al sufletului omenesc.”

Facebook este „spațiu public”, în sensul că mesajele postate sunt considerate a fi transmise în public.

Având în vedere conținutul postării, contextul, obiectivul urmărit de partea reclamată, rolul în societate a persoanei reclamate, **considerăm că distribuirea postării supuse prezentei analize de către partea reclamată atinge o limită prin care încalcă un drept fundamental (dreptul la demnitate umană al persoanelor care fac parte din minoritatea LGBTQ+) astfel încât dreptul la libertatea de exprimare devine secundar, fiind justificată necesitatea ingerinței statului în libertatea de exprimare. Considerăm că aspectele sesizate constituie fapte de discriminare potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.**

Recomandăm ca pe viitor să se evite exprimări sau expunerea în spațiul public a unor exprimărilor altor persoane (prin redistribuire) care pot aduce atingere demnității unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități, ori să creeze o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare sau ofensatoare, îndreptată împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, cu 6 voturi “pentru” neconstatarea existenței unei fapte de discriminare și 2 voturi împotriva ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se constată lipsa calității procesuale active a petentei ca urmare a faptului că nu face parte din comunitatea LGBTQ+;
2. Se conexează sesizarea nr. 6013/10.08.2021 cu autosesizarea nr. 28.327/22.02.2023;
3. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normativ.
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: —

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SULIMAN SECYL – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Redactată și motivată: SMD/CO; RCV/CV

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.